

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Indictio, Acta & Decreta Synodi Diœcesanæ Paderbornensis

Diözese <Paderborn>

Nevhvsii, [1688]

Tit. VIII. De Templis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36013

cessionis aut supplicationis rituum silentio modestiâque sine cantu & strepitu transire, ibique preces fundere possint, si tamen in eisdem Concio, Catechesis vel exhortatio alia habeantur, quoad fieri potest, ab earum ingressu abstineant.

13. Cùm porò Ecclesiæ Catholicæ decus non solum in Processionibus, supplicationibus & stationibus ritè & rectè ac secundum Ordinem superius à Nobis præscriptum adornatis, verùm etiam respondentibus his Officijs divinis atque Ecclesiasticis functionibus maximè eluceat, earumque gravi actione populi pietas foveatur augeaturque; idè quæcunque his contraria, nugas, levitates & abusus si quæ quovis nomine in ullam Civitatis & Diocesis nostræ Ecclesiam irreperunt abolemus.

T I T U L U S VIII.

De Templis.

I.

Cùm Ecclesiæ divino cultui dicatæ domus dicantur Orationis, easque propterea omnis Sanctitas deceat atque reverentia, meritò de ipsis quoque tanquam loco earum propria, recta & sancta ordinamus.

2. Notum est, non exiguo ad devotionem incitamento esse, si domus Dei munda conservetur, altariaque pro diversitate temporum ritè exornentur, omnibus itaque feriò præcipimus, ut non tam propriæ habitationis quàm templi curam gerant, omni possibili modo ornatum illius quærant, ut Parochiani exteriorè munditiæ & ornatu ad puritatem internam majoremque devotionem magis magisque alliciantur.

3. In omnibus Ecclesijs ad minus summum Altare adaptetur, idque sic, ut lapis unus solidus tegat supernè totum Altare, quod si fieri nequeat, ponatur ut minimum lapis bipedalis in quadro, qui medium Altaris supra eum locum, in quo Reliquiæ sanctorum reconduntur, tegat, ponaturque semper Imago Christi Crucifixi in Altaris medio, sitque super illud tabula aliqua sacra piè depicta.

4. Non extruantur plura Altaria quàm commodè adornari possint, nec plura quàm tria in quolibet Parochiali rurali templo sine nostra auctoritate ædificentur.

5. Tametsi propter hostiles incursus, repentina incendia, aliosque casus inopinatos ad Ecclesias cum rebus suis confugere, non sit illicitum, ut nihilominus Ecclesiæ non solum nomine, sed verè domus Dei & Orationis censeantur, minimè eas suppellectili profanâ sic impleri volumus, ut domus potius sæcularium quàm Dei Basilicæ faciem referant.

6. Non parum irreverentiæ sacris locis ex eo accidere potest, quod quibusdam in locis per totum diem aperta relinquuntur, & hoc pacto non solum furum direptionibus, sed etiam varijs profanationum periculis exponantur, quod ne deinceps contingat, Pastoribus Ecclesiarum in pagis constitutarum præcipimus, ut extra tempus divini Officij easdem claufas habeant.

7. Sicut non alijs, quàm Deo sacratis Sacerdotibus Missas cantare aut Sacrificium in Altari licet immolare, sic nec in alijs quàm divino cultui dicatis locis eadem facere fas est, nisi quis ad hoc speciali Privilegio, aut Apostolico aut nostro munitus fuerit, aut summa necessitas exegerit.

8. Hinc etiam si cuilibet domi suæ liceat habere privatam Orationis causâ oratorium, dummodo in eâ campana publicè exposita non pulsetur, non tamen ad sacrificium Missæ factitandum, nisi sit ad divinum tantummodo cultum dedicatum & Episcopali nostrâ auctoritate designatum. Aliàs si quis in oratorijs intra privatos parietes constitutis, absque summi Pontificis nostroe consensu celebraret, gravi penâ punietur.

9. Quemadmodum ad offerendum Missæ sacrificium necessariò requiritur Altare Lapideum ab Episcopo consecratum, ita nullum Altare consecratum absque legitima causa & expressa nostra licentia nec nisi certis precibus ac cærimonijs adhibitis destrui debet, quas hic pro majore cujusvis notitia libuit subungere.

In Civitate igitur aut Diocesi nostrâ Paderbornensi obtentâ prius à Nobis facultate, Superior Ecclesie in qua Altare aliquod destruendum est, seu alius ad hoc Episcopali nostrâ auctoritate deputatus Sacerdos, super pelliceo & stolâ indutus, convocatis etiam alijs Sacerdotibus seu viris Religionis paucis per genuflexus ante Altare destruendum accensis super eoluminibus, submissâ voce Orationem Dominicam, ac salutationem Angelicam dicat. Dein à Choro cantetur seu legatur Antiphona vel responsum de Sancto, cuius nomini Altare illud dicatum est. Quo finito Superior seu Sacerdos prædictus adjiciat alta voce versiculum, & Orationem de eodem Sancto Choro semper respondente. Postea ex omni parte Altare destruendum deregatur, lapis Superior sive Mensa consecrata sine læsione amoveatur, eam idem Superior vel Sacerdos manibus suis lavet, abstergat linteo & aquam, quâ lapidem eluit, in sacrarium effundat.

Amoto lapide dictus Superior seu Sacerdos diligenter religiosèque perspiciat, num sacræ Reliquiæ sint inclusæ, quas inventas præmissis thuris incensi suffitu, debitâ cum reverentia extrahet, & certo honestoque loculo seu arcæ includet, quam sigillo muniet, reliquis omnibus, quæ sequentibus Paragraphis præscribuntur, ritè servatis, nempe adhibitis luminibus Altaris reconditorium seu sepulchrum, quo sacræ Reliquiæ conditæ sunt, aperiatur, & si quis locus seu Capsula cum sacræ Reliquiis in eo reperiatur, ipse Superior seu Sacerdos stans imponat & benedicat thuracerræ seu thuribulo, quo è Ministri manibus accepto thurificet triplici ductu reliquias inclusas, quibus expletis præcinat choro seu Ministris prosequentibus responsum, surgite sancti Dei de mansionibus vestris, loca sanctificate, plebem benedicite ✠ & nos homines peccatores in pacè custodite *Vers.* Ambulate, sancti Dei ad locum prædestinatum qui vobis paratus est. Et nos &c.

Postea tam ob signatæ arcæ sigillum quàm ipsæ sacræ Reliquiæ cum scedulis ac scriptis ibidem inventis diligentissimè discutiantur & recognoscantur, ipsaque arcula seu theca sigillo ejusdem Superioris vel Sacerdotis deputati obsignetur, addito eidem arculæ etiam Vicesuperioris seu Sacerdotis manu scripto testimonio & duorum testium virorum Ecclesiasticorum, quod istæ Reliquiæ N. SS. N. die, N. Mense N. Anno in Altari N. nostrâ licentiâ destructo, fuerint inventæ, ac deinceps pro veris Reliquiis haberi & alteri Altari proximè consecrando possint inferi.

Ad hæc Superior, seu Sacerdos prædictus præcedentibus luminibus, supplicationis ritu, sacras Reliquias ad sacrarium vel vestiarium, seu alium decentem ac tutum locum deportet, præcinatque choro seu Ministris prosequentibus Antiphonam exultabunt Sancti in gloriâ lætabuntur in cubilibus suis, *Psal.* 149. Cantate Domino canticum novum, Laus ejus &c. *Psal.* 150. Laudate Dominum in sanctis ejus &c. Et non dicitur gloria Patri &c. sed Antiphona repetitur.

Cumque pervenerit ad ipsum Sacrarium seu locum præstitutum, deponat eas cum reverentia super Mensam aliquam seu tabulam honestè ibidem paratam, luminibus juxta illas ardentibus collocatis & Superior sive Sacerdos, stans versus sacras Reliquias dicat versum lætamini in Domino & exultate Justi *Resp.* & gloriamini omnes recti corde. *Oremus.* Lætetur Ecclesia tua Deus omnium & horum Sanctorum tuorum confisa suffragiis atque eorum precibus gloriosis, & devota permaneat, & secura consistat, per Christum Dominum nostrum *Resp.* Amen.

Interea temporis ab operarijs reliqua pars Altaris amoveatur. Verum cum res Deo semel consecrata oleoque sancto & ritu sacro delibuta in profanum usum, & opera transferri nequeat, idcirco severe prohibemus, ne lapides, cœmenta aliaque cujusvis consecrati Altaris destructi fragmenta in profana ædificia seu privatos hominum usus convertantur, sed illa omnia vel alteri Altari sive Ecclesiæ applicanda vel in loco sacro, ad id apto, nempe in angulo quodam arcæ templi, vel etiam extra templum in Cœmiterio tantisper asserventur, donec certius quid per nos de illis faciendum decernatur. Si plura Altaria sint destruenda idem ritè fiat ad singula.

Quod si Ecclesia aliqua seu Capella destruenda sit, præhabitâ quoque prius à nobis licentiâ, si quæ sacræ Reliquiæ corporavè Sanctorum in ea recondita sint, aliquot antè ipsius destructionem diebus diligenter recognita ad aliam Ecclesiam à nobis constitutam præscripto ritu transferantur, convocato etiam ad hujusmodi translationem (si corpora sint seu insignes reliquiæ) Clero vicino & populo. Sacræ item Imagines eodem transferantur, ac dein Ecclesiæ seu Capellæ Altaria adhibitis accuratissimè omnibus precibus, ritibus & Cærimonijs quæ antecedentibus Paragraphis præscribuntur, amoveantur. In loco autem destructæ Ecclesiæ Crux ad memoriam erigenda est.

10. Nemini porrò liberum est, in locis Episcopali nostræ ordinariæ Jurisdictioni subiectis, absque consensu nostro nostrivè Vicarij in Pontificalibus generalis (si quis pro tempore existat) Ecclesiam novam construere, qui in loco ædificandæ Ecclesiæ per se vel per alium crucem figat, atrium publicè designet, lapidemque primarium juxta Pontificalis seu ritualis Romani normam ponat, & ab eo, qui Ecclesiam exstruere intendit, priùs constitutâ dote pro luminaribus & Ministris Ecclesiæ atque oneribus alijs persolvendis exigat & assignari curet.

TITULUS IX.

De Altaribus.

I.

Altarium mobilium usus aliquantulum ad populi commoditatem permissus est; sed ne quod ad tempus ex causa nunc per Dei clementiam cessante contra Canonicas sanctiones indultum est, violatâ sacrificij reverentiâ in corruptelam degeneret, præcipimus omnibus quibus interest, ut sicubi Altaria sint violata vel profanata, ea quamprimum fieri poterit, instaurantur, & Sacris usibus Pontificali consecratione restituantur Altarium mobilium usu penitus interdicto. Noverint quoque Sacerdotes omnes, si quibus ex urgenti aliquâ necessitate vel bellorum calamitate Altarium portatilius usus deinceps à nobis nostròvè in Spiritualibus Vicario Generali erit permittendus, ea debere esse tantæ magnitudinis, ut hostiam & calicem commodè contineant, cum sacri Canones statuunt Sacramentum Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi non nisi in Altari lapideo debere confici; Hinc si quæ ejus magnitudinis non sint, eorum usum penitus prohibemus, attendant verò singuli Sacerdotes quibus in Altaribus consecrent, ne dum se putant in lapideis facere, in appositis lapidi Altaris asseribus sacrificent, ideo remotâ mappâ lapidem inspiciant, ut norint, quo loco calix & patena sit collocanda.

2. Observandum diligenter sacræ rituum congregationis insertum Romano Missali decretum, paramenta non debent sumi de Altari pro celebratione Missarum, cum id competat tantùm Episcopis, sive solenniter, sive privatim celebrent. Inferioribus verò habentibus usum Pontificalium, non nisi quando in Pontificalibus celebrant. Quamobrem volumus omninò & severissimè injungimus, ut in singulis Ecclesijs Collegiatis, Parochialibus & alijs quibuscunque (ut primùm fieri poterit) Sacristia communis, sicubi nondùm est erecta, constituatur: sin eam angustia loci non patiantur, in eadem Ecclesia locus alius ab Altari semotus huic usui accommodetur, in quo Sacerdotes omnes sacrificaturi ac Diaconus & Subdiaconus in Missa ministraturi sacris se vestibus induant, & inde procedant ad Altare. Aulæis, floribus, alijsque pijs & honestis ornamentis, ac frondibus templi parietes, cum feriæ solemniore postulerint, exornentur, & cætera quæ ad cultum & ornatum domus Dei, populi pietatem & Religionem excitandam faciunt ab Ecclesiarum Custodibus sedulò procurentur. Interim, severissimè vetamus nequis illis ornandis peristromata, quæ vanas & turpes historias exhibent, Imagines obscœnas, quæ intuentium animis lascivæ cogitationes ingerunt & à loci sanctitate abhorrent, ullo modo adhibeat.

TITULUS X.

De Reliquiis sanctorum.

I.

Reliquiæ sanctorum in vasis honestis seu Capsulis obferatis, locoque honesto (non tamen in Tabernaculo SS. Sacramenti) asserventur, nec ex ijs per alium quàm ordinarium loci, aut ab eodem ad id potestatem in scriptis habentem unquam educantur.

2. Et si